

πάρα, καί σ' αὐτὸ τὸ θυμὸ βγαίνει: ἔξω ἕνας νέος τρόπος καταστροφῆς τῆς πολιτείας ποῦ εἶχε καταδικάσει: νὰ χαθοῦν τέσσερα ἀθῶα.

* Ἀς κινήθουν μαζί Καπράια καὶ Γοργόνα καὶ ἔς ἀτήσουν φράχτη ἔμπρὸς τοῦ Ἄρνου σου τὸ στόμα ὥστε ποῦ αὐτὸς σ' ἐσὲ κάθε ψυχὴ νὰ πνίξῃ.

Δὲν ἤξερω ἂν εἶναι ἀγριώτερος ὁ Οὐγολίνος ποῦ ἔχει τὰ δόντια μπηγμένα στὸ καύκαλο τοῦ προδότη του, ἢ ὁ Δάντης, ποῦ γιὰ νὰ ἐκδικηθῆ τέσσερα ἀθῶα καταδικάζει σὲ θάνατο ὅλους τοὺς ἀθῶους μίς ὀλόκληρης πολιτείας, τοὺς πατέρες καὶ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν. Βιβλικὴ ὀργή. Πάθη ἄγρια σὲ καιροὺς ἄγριους, ποῦ ἔκαμαν δυνατὴ μία κόλαση ποιητικὴ, ποῦ ἔχει ἀποκάτου τῆς τῆς ἱστορίας.

Ἐδῶ εἶναι ὅλα τρομαχτικὴ ἁρμονία, ὁ ποιητής, ὁ παραστάτης καὶ ὁ θεατής. Ἀμαρτωλός, διηγητής, θεατής, ποιητής, ὅλοι ἰσόμετροι, συμπληρώνονται κ' ἐξηγοῦν ἕνας τὸν ἄλλο. Ὅλα ἔχουν ἀναλογίες ποῦ προχωροῦν παραπέρα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα: δὲν ὑπάρχει ἀκόμη τὸ σωστὸ ἀνθρώπινο μέτρο, δὲν εἶναι τὸ ἄγαλμα: εἶναι ἡ πυραμίδα, ὁ κελόσσος, τὸ μινυάντιο, ὅπου ἡ πρωτόγονη ἀρχαιότης ἐπαράσταιν' ἐκείνους τοὺς πρώτους ἀκόμη σκοτεινοὺς τρόπους τῆς συνείδησης, ἐκεῖνο τὸ αἰσθημα τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ ἀπείρου, τόσο τρομερώτερο στὴ φαντασία, ὅσο ἦταν λιγώτερο ζάστερο, λιγώτερο ἀκαλυμμένο. Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ στὰ φανερά αὐτὰ σχεδίουγράμματα τοῦ Δάντη, τόσο φτωχὰ σὲ ζετυλίγματα, τόσο γαμάτα ἰσκιούς καὶ χάσματα, ὥστε ὅσο εἶναι σμυρότερο τὸ περιγράμμα καὶ ὅσο λιγώτερο παίζουν φῶς καὶ σκιά, τόσο γιγαντώνονται οἱ ἀναλογίες καὶ τὰ αἰσθηματά. Συχνὰ μία μόνη εἰκόνα κάνει τὸ θέμα καὶ σ' ἀρπάζει μακριὰ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα ξεπετώντας σὲ πέρα ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ φυσικοῦ στὰ βασιλεία τοῦ ἀπείρου. Τέτοιο εἶναι τὸ σφύγγισμα τοῦ στόματος στὰ μαλλιά τῆς χαλασμένης κεφαλῆς, καὶ τὸ κίνημα τῆς Καπράιας καὶ τῆς Γοργόνας. Αὐτὸ τὸ σφύγγισμα σὲ τρομάζει, καὶ ὄχι γιὰ τὴν πράξη σὲν αὐτὸ τῆς, ἀλλὰ γιὰ τὸ σὺ παρουσιάζει ὅλο τὸ πρόσωπο τοῦ Οὐγολίνου καὶ μὲ πιθέματα ἰδεώδη ἀνάλογα μ' ἐκείνη τὴν πράξη ἔχεις ἔμπρὸς σου ἀπὸ τώρα τὸ ἄμετρο μῆκος μὲ μίαν ἐκφραση ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ φυσικοῦ, βλέπει ὁ νοῦς σου τὸ ἀπείρο. Ὁ ποιητής λέει:

..... Εἶδα δύο σὲ μιὰ τρύπα παγωμένους, σ' ἕναν τρόπο ποῦ ἢ μιὰ τῆς ἄλλης κεφαλῆς ἦταν καπέλο. Κι ὅπως ἕνας ψωμί κατατρώγει ἀπὸ πείνα, ἔτσι ὁ ἀποκαίνος τὰ δόντια εἶχε στὸν ἄλλο, ἐκεῖ ποῦ τὸ μυαλὸ καὶ ὁ κούτικας συτμίγουν.

Ἐδῶ ὑπάρχουν οἱ λεπτότερες τοπογραφικὲς λεπτομέρειες καὶ μὲ ὄρους τεχνικοὺς, καὶ χυδαίους ἀκόμη: καὶ ὅμως ὅλο αὐτὸ εἶναι πεζό, γιὰ τίποτε παραπέρα δὲ βλέπεις: τὰ περιγράμματα εἶναι ὀρισιμένχ, τὸ ἵνδαγμα εἶναι ζάστερο: ἐπειδὴ ὅμως ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ἄλλο παρ' αὐτὸ ποῦ ἐκφράζεται, ἡ φαντασία μένει ἀνεργή. Ἡ ποίηση ἀρχίζει, καὶ τὸ ἀνανοεῖσαι ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἐπίσημο καὶ ἐπικόν τόνο τοῦ στίχου, ὅταν

Ἄπὸ τ' ἄγριο φαγὶ ξεσήκωσε τὸ στόμα αὐτὸς ὁ ἀμαρτωλός

καὶ πρὶν ἀκόμη νὰ κρῖνῃ, μ' ἕνα μοναχὸ κίνημα ἀναπάντεχο, τρομερὸ καὶ σ' αὐτὸν φυσικώτατο τὸν ἔχεις ὅλον ἔμπρὸς σου, σῶμα καὶ ψυχὴ. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ ἐντύπωση ποῦ ἀφήνει τὸ

* Ἀς κινήθουν μαζί Καπράια καὶ Γοργόνα.

Εἶναι ἡ ἴδια ἡ φῆση, ποῦ παραβιάζει τοὺς νόμους τῆς, βγαίνει ἀπὸ τὴν ἀκίνησια τῆς, ἀποχτάει συνείδηση, ψυχὴ καὶ κίνημα, καὶ τρέχει νὰ παιδεύῃ τὴν ἐνοχὴ πολιτεία. Μία καταστροφή τόσο παράξενη, μία τιμωρία τόσο ἀσυνήθιστη σηκώνει στὸ ἴδιο ὕψος καὶ τὸ ἀδίκημα καὶ ποῦ δίνει κωλοσοαίτες ἀναλογίες. Εἶναι ἡ κατατομὴ τοῦ Ἀδουάου: εἶναι ἡ ἐπικὴ πῦση ἀρχέγονη καὶ ἀμάλαγη, ποῦ ἀκόμη δὲν ἐπέρασε μέσα πῆς ἡ κορικὴ καὶ τὸ δρᾶμα: εἶναι ὁ θεόρατος γρανίτης, ποῦ σὲ σπράχνει ὀπίσω σασιμένον καὶ τρομασμένον καὶ δὲν πῶμα νὰ χυθῆ μέσα του τὸ σμιλᾶρι νὰ ζητήσῃ τὴς φλέβες, νὰ τὸν ξεσαρκώσῃ. Τὸμαξ ὅμως ὁ Δάντης νὰ βάλῃ τὸ σμιλᾶρι καὶ νὰ χαράξῃ τέτοιες γραμμὲς, τέτοιους σχηματισμοὺς, ποῦ θυμίζουσι τοὺς βαθύτερους δραματικούς συνδυασμοὺς καὶ γεννοῦν τὴς ὑψηλότερες λυρικές ἐντύπωσης. Μὲς σπᾶ μῆση μίς φύσης γιγαντίας καὶ μονότονης φαίνεται ὅλη ἡ ποικιλία καὶ ὁ πόλεμος τῶν στοιχείων, μία σκηλὴ τῆς ζωῆς ἀδραγμένη σ' ἔπι ἔχει τρυφερώτερο καὶ ἀνθρωπινώτερο. Ὁ Οὐγολίνος ἀπάνου στὸ στυλοπόδι του μέσα στὴν Κόλαση ἔχει τὸ πρόσωπο πληγμένο ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα, μὲ πιθέματα στερεωμένα, εἶναι τὸ ἄγαλμα τοῦ μίσους, ἕνός μίσους ποῦ εἶναι αἰώνιο, ἀνικανοποίητο, ἀπείρο σὲν τὸν ἀμέτρητο βράχο, ἀπλησίαστο γιὰ τὴ φαντασία. Ἐξάφνα ὅμως ὁ Οὐγολίνος γίνεται ἄνθρωπος, καὶ τὰ δάκρυα προβάλλουν στὰ μάτια του, καὶ τὰ χέρια συνοδεύουν τὰ λόγια μὲ σχήματα, καὶ τὰ διαφορετικώτερα αἰσθηματά παρουσιάζονται σὲν κινούμενο πρόσωπο. Ἐξανάγειν ἄνθρωπος, εἶναι ἕνας παπῆρας ἀνήμεσα στὰ παιδιὰ του. Ἐδῶ παρουσιάζεται μία δραματικὴ θέση μὲ λεπτότατες βαθμολογίες, ποῦ ὁ νοῦς τὴν εἶδε στὰ βάθη τῆς. Εἶναι ἕνα crescendo ποῦ σὲ παίρνει ἀπὸ τὸ πάθος σὲ σπαραγμὸ, καὶ ἀπὸ τὸ σπαραγμὸ στὴν ἀπελπισία, σὲ θάνατο τῆς ψυχῆς, σὲν ἀνθρώπινο ξεπεσμό, σ' ἐκεῖνο ποῦ ὄν πεῦ μὲ τὰ μάτια ἀγριωμένα ξαναπαίρνει τὸ καύκαλο μὲ τὰ δόντια καὶ γίνεται πάλι ἐκίνητο σ' ἐκείνη τὴν αἰωνιότητα τοῦ μίσους. Καὶ ὅλες αὐτὲς αἱ βαθμολογίες προβάλλουν ἔξω μὲ τὸ στόμα τῶν παιδιῶν. Εἶναι αὐτοὶ οἱ φονιάδες τοῦ πατέρα: κάθε λόγος τους εἶναι μία μαχαίρα, καὶ δὲν τὸ ἀνανοεῖσαι, καὶ τὸν ἀγαποῦν τόσο! Ἡ ἀθωότη τους, ἡ ἀγάπη τους εἶναι τόσα μαρτύρια γιὰ τὸν πατέρα, καὶ τοῦ ραγίζουσι τὴν καρδιά καὶ τὸν κατανοῦν ἕνα θεριό, ὅπως εἶναι ἐκεῖ πάγου σὲ στυλοπόδι του μέσα στὴν Κόλαση. Ἡ πατρικὴ τῶν ἀγάπη καὶ σπλαχνοσύνη κατανοῦν θηριωδία καὶ λύσσα, τὰ δάκρυα κατανοῦν δαγκάματα, μὲ ἀπείρον τρόπο καὶ φρίκη ἐκείνων ποῦ τὸν βλέπουν. Τὸ ἴδιο αἰσθημα κυρτεῖ τὸ Δάντη. Εἶναι ἀγριωμένος καὶ αὐτὸς: θαρρεῖς σχεδὸν ποῦ ἂν τοὺς εἶχε ἔμπρὸς του, θὰ τοὺς ἐπαίρνε μὲ τὰς δαγκασίς αὐτοὺς τοὺς Πιζάνους, τὸ ξεντρόπιασμα τῶν ἀνθρώπων.

Νὰ ρίξῃς ἀνάμεσα σὲ νοήματα τόσο ἄγρια μορφὲς καὶ θέσεις τόσο τρυφερὲς καὶ ἀγαπητὲς καὶ τρισεύγενες, νὰ διατηρήσῃς τὴν ἐνότητα τῆς ἰδέας καὶ τοῦ σχεδίου καὶ τοῦ χρωματισμοῦ σὲ τὴν ποικιλία βαθμολογίας, νὰ κρούσῃς τόσες χορδὲς δίχως ὁ ἀρχικός σκοπὸς νὰ λησμονηθῆ, μάλιστα νὰ κάμῃς τὰ διάφορα νὰ μᾶς ξαναφέρουν σὲν ἴδιο σκοπὸ, νὰ φαντασθῆς ἐξάφνης σκηρικὲς εἰκόνας, ἀσυνήθιστες, ἀναπάντεχες, λυπηρὲς, καὶ νὰ τὴς γεμίσης σκοτάδια, σιωπὴ, ἀπελπισία, μονοτονία, νὰ θέσῃς σιμὰ σὲ τὸ σὴν ἐνότητα ἀντίθετες τόσο ἀληθινὲς, τόσο φυσικὲς, τόσο ἐνδόμυχες, νὰ σπρώξῃς τὴς εἰκόνας καὶ τὰ αἰσθηματά πρὸς τὴ μεγαλοπρέπεια, τὴν ἀγριότητα

καὶ τὸ ὕψος, καὶ μὲ τέτοιο συγκέραςμα χρωμάτων, μὲ τὴν λεπτότητα βαθμολογίας, μὲ τόσο ἀπλαστο τὸ ξεχείλισμα τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ὥστε τίποτε νὰ μὴ σοῦ φαίνεται τεχνητὸ καὶ ὑπερβολικὸ, ὅλα μάλιστα νὰ σοῦ φαίνονται φυσικὰ, ὀλο:ότερα, ἀπαραίτητα, καὶ νὰ μένης βαθυὰ χτυπημένος στὴν ἀνθρώπινη φύση σου, αὐτὰ εἶναι τῆς τέχνης τὰ θαύματα.

Μετάφραση ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΟΣΙΓΟΥΡΟΥ

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μέσα στὸν τάφο μας εἶναι βαλμένο τῆς ζωῆς τὸ μυστικόν: Ὅτι δὲν ὑπάρχει πιά, τέτοιο γίνηκε, γιὰ τί τέτοιο ἦτονε; Καὶ τῶν δυτῶν δλων τὸ γραμμένο μηδενικόν, εἶναι τέπολόγημα γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῶνε.

* Ὡ Πλάνη Συμπαντοπλάστρα, πλάσμα μας προγονικόν! Γιατί, ἀφοῦ στὴν ἀβυσσο κ' ἡ λάμψη σου ξεταίτανε, Ἄπ' τὴν ἀθανασία μας πῆγε καὶ μᾶς ξεσπίτωνε; Μέσα στὸν τάφο μας εἶναι βαλμένο τῆς ζωῆς τὸ μυστικόν.

Μιὰ μεταμόρφωσή σου σπᾶ τὰ ὄσα ἡ ἄλλη πύχτιωε: Ἀθρόπους, χτήνη καὶ θεούς, καὶ κόσμο μυθικόν. Στους αἰῶνες ποῦ τὴν ἀνεστη δίνεις καὶ ξαναπαίρνεις τὸ [νοητικόν],

* Ὅτι δὲν ὑπάρχει πιά, τέτοιο γίνηκε, γιὰ τί τέτοιο ἦτονε; Τῆς ἐποχῆς καὶ τοὺς καιροὺς προφταίνοντας τὸ λογικόν, Σὲ βάρβαρους, σὲ φημιστές, ἀπ' τὴν ταχιά φυγὴ τῶνε, Κατανοεῖ ἀναίσθητᾶ τὸ ἴδιο του πῶς ἦτονε, Καὶ τῶν δυτῶν δλων τὸ γραμμένο μηδενικόν.

Βέβαια χωρὶς ἐσὲ ποῦ τίποτε δὲν εἶσαι, τίποτε δὲ θὰ [γλύτωνε]; Ἀγάπη, κακουργήματα, χάρες, φαρμάκι ἢ γλυκόν. Τῆς ψῆς ἀκόμη δημιουργίας σου τὸ ξωριαστο ἰδανικόν, εἶναι τέπολόγημα γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῶνε.

* Ἀπραχτος μὴ στέκεσαι μπροστὰ σὲ κάθε μυστικόν. Ἀθροσε! Μάθε νὰ ξεψυχᾷς ἂν ἡ ψυχὴ σου ἦτονε. Καὶ μέσ' τῆ γῆ τοῦ τάφου σου ποῦ δὲ χωρεῖ μηδενικόν, Ψάξε νὰ βρῆς, Κλοσεῶντας τὰ μυστήρια στὴν ψέφτραν ὑπαρξὴ τῶνε, Τὸ κρυτὸ τῆς ζωῆς.

N. M. ΓΙΑΝΝΙΟΣ

Κατὰ Leconte de Lisle 20 Ἰουνίου 1905 — Παρίσι. Ποιήματα Τραγικά.

ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΣ ΑΜΟΥΣΙΑ

* Ὁ Κίλβος καὶ ὁ Σολωμὸς ψδοποιοὶ μεγάλοι κ' οἱ δύο περιφρόνησαν τῆς γλώσσης μας τὰ κάλλη: ἀλλὰ ἰδοὶ πλοῦσαι πτωχὰ ἐνδεδυμένοι δὲν εἶναι δι' αἰώνιον ζωὴν προωρισμένοι.

Τοὺς στίχους αὐτοὺς τοῦ Σούτσου δὲν εἶναι καὶ πολὺς καιρὸς ποῦ τοὺς γνώρισα. Τοὺς γνώρισα δηλ. ἀφοῦ ἔγινα δημοτικιστὴς κ' ὕστερα. Ὅταν τοὺς πρωτοδιάβασα γέλασα. Γιατί τί τὰ θέλετε: ὀλωνῶν κριτῆς εἶναι ὁ καιρὸς καὶ ὁ καιρὸς μούδειξε καὶ μένα πόσο γελοιοὶ ἦταν αὐτοὶ οἱ στίχοι.

* Ὅταν τοὺς ἰδιαβάσα δηλαδὴ ἤμουν σὲ θέση νὰ ξέρω ἂν οἱ ἰδέες τοῦ Σούτσου ἦταν προωρισμένες γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ ἢ τοῦ Σολωμοῦ. Νὰ σᾶς πῶ τὸ παραδέχομαι πῶς — κατὰ τὴ θρησκευτικὴν ἐκφραση ὅμως — γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ ἦταν οἱ στίχοι τοῦ Σούτσου. Βαλαωρίτης καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι τραγουδιστάδες τῆς Ἐφτάνης συμπληρώναν τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου των δασκάλου, πῶς ἀντίο πιά, ἡ καθαρεύουσα δὲν εἶναι γιὰ ποίηση. Ὁ κ. Βικέλας σὲν μικρὸ πρόλογο τῆς μετάφρασης τοῦ «Ἐμπορίου τῆς

Βενετίας» τὸ παραδέχεται καὶ κείνος. Ὁ κ. Μαλαχόπουλος ὅμως δὲν τὸ παραδέχεται καὶ τὸ βιβλιαράκι τοῦ εἶναι γεμάτο ἀπὸ στίχους στὴν καθαρεύουσα. Τὴν ἐμπνευση στὸ βιβλίο αὐτὸ μὲ τὸ φανῆρι νὰ τὴν ζητήσετε δὲ θὰ τὴ βρῆτε. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος βλέπετε στίχους—ὁ Θεὸς πῶς νὰ τοὺς κἀνὴ στίχους—ἐλευθέρους, τρελλοὺς σχεδόν, πλουσίους σ' ὁμοιοκαταληξίαι καὶ πλουσιώτερους σὲ ἀνοησίες, ἀκροστιχίδες σὲ δεσποτάδες καὶ πατριαρχάδες ἢ σὲ ὁμογενεῖς πῶχον ἀπάνου ἀπὸ 50 καὶ 60 χιλ. λίρ. ἢ ποῦ ἔχει ὁ ποιητὴς (;) ὑποχρεώσεις προσωπικῆς σ' αὐτοὺς, ἀκροστιχίδες—ἀτελείωτες ἀκροστιχίδες—σ' ἐργοστάσια ποτῶν καὶ σὲ κάθε ἀνθρώπο ἱκανὸ ν' ἀγοράσῃ καμμιά δεκαριά κομμάτια τῆς «Ζωγραφείου Μούσης».

Ἐχει κι' ἄλλα ποιήματα τὸ βιβλίο. Ἐχει π. χ. κάτι σάχλες γιὰ τὴ μάνα του. «Τῆ μητρὶ μου» ἀσθενοῦσα :

Ἡ μήτηρ μου ἠθύνθησαν, ὁ οἶκος ἐκλονίσθη,
Θεομηνίαν (;) δι' ἐμὲ ὁ Θεὸς ἐλογίσθη...

Ἀκολουθοῦν δύο-τρία κατεβατὰ ἀκόμα. Θεωρῶ περιττὸ ν' ἀντιγράψω κι' ἄλλους στίχους. Σὰς λυπούμαι. Τί ἀμαρτίες νῆχτε ;

Τὸν «Μαίον» ὁ ποιητὴς τὸν ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ κατὰσπρα γένεια τοῦ κ. Χατζηγηρήτου, καὶ τὸ Μαίτικο (1) τραγουδι ἀπὸ τὴς βαμπακένιες μπαμπέτες τοῦ κ. Διάσκου. Τὸν ἐμπνέει ἀκόμα ἡ κάσσα τοῦ κ. Ζαρίφη, τοῦ κ. Εὐγενίδη, καὶ ἄλλων φρόντισε μάλιστα νὰ μάθῃ ποιὸι ἔχουν παράδες γιὰ νὰ τοὺς κάμῃ ποιήματα. Στὴ μητρόπολη τοῦ διδασκαλισμοῦ δὲ βρισκόμαστε ; Σὰ νὰ λὲς στὴ μητρόπολη τῆς βλακείας. Ὁ Παπαδιαμάντης τὰ δηγήματά του δὲν μπορεῖ νὰ τὰ βγάλῃ σὲ βιβλίο· οἱ Μαλαχόπουλοι κερδίζουν σὲ κάθε τους τόμο 50 καὶ 60 λίρ...μὲ τέτοιες ἀνοησίες.

Ἄν ὁ κ. Μαλαχόπουλος ἔγραφε δημοτικά, τέτοιες σάχλες—ὡ εἶμαι βέβαιος—δὲ θὰ τὴς ἔγραφε ποτέ. Θὰ τᾶβλεπε ζωντανὰ τὰ πράματα, θὰ τὰ καταλάβαινε καὶ δὲ θὰν τᾶγραφε ποτέ. Ἡ καθαρεύουσα τὸν ἐμπόδιζε νὰ σώσῃ τὴ φιλολογικὴ ὑπόληψή του. Ποτέ στὴ δημοτικὴ δὲ θᾶλεγε γιὰ τὴν ἀρρώστεια τῆς μάνας του ἀνάλογη φράση τοῦ: «Θεομηνία σ' ἐμὲ ὁ Θεὸς ἐλογίσθη». Τί ποιήματα εἶν' αὐτὰ ; Κομικὰ, μὰ τὴν ἀλήθεια.

Ὅριστε κι' ἄλλο :

Μακρὰν ἐστίας πατρικῆς πατρίδος γενετείρας
τοῦ παλαιμάχου σου πατρὸς μητρὸς ἄχ κακομοίρας

Εἶναι στίχος ἀπὸ ἐλεγείο αὐτός. Στίχος σ' ἕνα φίλο τοῦ ποῦ πέθανε, λείει, στὴν Ἀθήνα. Φαίνεται πῶς θὰ εἶχανε μεγάλην ἔχτρα μεταξύ τους γιὰ νὰ τὸν ἐγδικιέται τόσο ὁ κ. Μαλαχόπουλος. Ἐλεγείο ποῦ δὲ μπορεῖτε νὰ βαστάξετε τὰ γέλοια. Καὶ ὅμως δὲν εἶδα πούθενά στὸ ξώφυλλο κάτου ἀπὸ κείνο τὸ «Ἦτοι συλλογὴ... κλπ.» πῶς μέσα ὑπάρχουν καὶ κομικὰ ποιήματα. Τὸ κυριώτερο τὸ παράλειψεν ὁ κ. Μαλαχόπουλος. Ὅλα αὐτὰ θαρρῶ πῶς ἂν τὰ κομματιάσῃ κανεὶς καὶ τὰ στείλῃ σὲ κανένα διαγωνισμὸ ἀστέτων θὰ κἀνὴ τὴν τύχη του. Μὰ ἐπειδὴ οἱ δύο ἄκρες τοῦ κύκλου ἐνώνουνται μποροῦνε νὰ κριθοῦν κι' ὡς μεγαλοφυῆς ἀπὸ τὸ Μιστριώτη καὶ τοὺς ἀκόλουθους τοὺς Κωνσταντινοπολίτες. Ἔτσι κι' ἄλλοιὸς ὅμως ἀφοῦ ὁ σκοπὸς τοῦ ποιητῆ εἶναι νὰ κερδίσῃ, ἄς τὸ δοκιμάσῃ κι' αὐτὸ τὸ μέσο σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τόσα βιβλία ποῦ ἀναγγέλλει στὸ ξώφυλλο.

1) Καθὼς βλέπετε ἔχει ὅλα τὰ προσόντα γιὰ νὰ μᾶς πῆ αὐριο γλωσσολάστης ὁ ἀνθρώπος.

Τὰ συχαρήκια μᾶς τώρα καὶ στὴ καθαρεύουσα. Ὁ Σολωμὸς ὄρισε τὴ γλῶσσα τοῦ τραγουδιοῦ (ἄς ποῦμε καὶ μόνο τοῦ τραγουδιοῦ). Ὁ κ. Μαλαχόπουλος ἔρχεται νὰ τοῦ ἀντισταθῆ. Μὰ γιὰ νᾶντισταθῆ κανεὶς σ' ἕνα Σολωμὸ πρέπει ἢ Γκαίτε νᾶναι ἢ τρελλός. Δὲ σὰς ἔδωσα ἀπὸ τὴ συλλογὴ του παρὰ δύο δίστιχα μόνο κι' αὐτὰ ὅμως, ἂν καὶ στὰ κουτουροῦ παρμένα, εἶναι ἀρκετὰ εὐγλωττα γιὰ νὰ σὰς βεβαιώσουν πῶς ὁ κ. Μαλαχόπουλος δὲν εἶναι Γκαίτε.

Πόλη, Θεριστῆ 1905.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΣ

Ἡ Κοινή Γνώμη

Ἡ Μετάφραση τοῦ Θουκυδίδη

Φίλε κ. διευθυντὴ τοῦ «Νουμά»,

Νὰ μοῦ δώσεις, παρακαλῶ, τὴν ἄδεια νὰ γράψω δύο λόγια γιὰ τὴ μετάφραση τοῦ Θουκυδίδου ποῦ ξαναρχίσεις νὰ δημοσιεύεις. Ποιανοῦ ἔργο εἶναι, φαίνεται δᾶ, μὰ δὲν τὸ ἀναφέρνω ἀφοῦ ὁ ἴδιος θέλει νὰ κρύβεται. Δέω μοναχὰ πῶς ἀφοῦ εὐτυχῆσαμε νᾶχουμε στὴ γλῶσσα μᾶς τὸ μεγαλύτερο Ἑλληνα ποιητὴ, τὸν Ὀμηρο, μὲ τὴν παληκαρία μετάφραση τοῦ Πάλλου, ἔξιζε νᾶχουμε στὴ γλῶσσα μᾶς καὶ τὸ μεγαλύτερο Ἑλληνα πεζογράφου, τὸ Θουκυδίδου. Καὶ νὰ ποῦ μᾶς τὸνε χαρίζεις κι' αὐτὸν ὁ «Νουμάς».

Τὴν ἀξία τῆς μετάφρασης δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὴν κρίνω. Ἑλληνιστὴς δὲν εἶμαι, καὶ τέτιος πρέπει νᾶναι κείνος ποῦ θὰ καταπιαστῆί τέττια δουλιὰ. Ἐγὼ σὰν κοινὸς φιλαναγνώστης ποῦ εἶμαι, τοῦτο μοναχὰ βλέπω καὶ μολογῶ πῶς μὲ τὴν μετάφραση ποῦ δημοσιεύεις ξαναζωντανεύει ὁ Θουκυδίδης διατηρῶντας ὅλο τὸ περίτεχνο ὕφος του καὶ τᾶλλα τὰ ξεχωριστὰ χαρίσματά του.

Νὰ ἀπλουστεύεται τόσο στὴ γλῶσσα ὁ Θουκυδίδης καὶ νὰ μὲνει Θουκυδίδης, δὲν εἶναι θαρρῶ εὐκολο πρᾶμα κι' ἀνάξιο γιὰ θαυμασμὸ.

Ὁ φίλος σου
Ν. Στ.

Ἀνήθικα Δράματα

Φίλε «Νουμά»,

Σ' ἕνα σοφώτατο ἄρθρο τῆς «Ἐστίας» διάβασα τὴν περασμένη Τρίτη κάτι γιὰ τὰ θεατρικὰ μᾶς χάλια καὶ γιὰ τὰνῆθικα δράματα ποῦ παίζονται στὰ καλοκαιρινὰ μᾶς θεάτρα.

Δὲν ἔχει δίκιο ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας. Τὰ δράματα ποῦ παίζονται στὰ θεάτρα μᾶς εἶναι ὅλα ἠθικὰ, ἠθικώτατα μάλιστα, ἀφοῦ εἶναι γραμμένα σὲ τέττια γλῶσσα ποῦ κανένας δὲν τὰ καταλαβαίνει. Ποιὸς σκέφτηκε ποτέ νὰ πῆ ἀνήθικες τίς σεμνὲς ὁπερέττες ποῦ παίζει ὁ Γαλλικὸς θίασος στὸ Φάληρο;

Ἀνήθικα μοναχὰ εἶναι ὅσα δράματα βραβεύονται στὸ Λασσάνειο, μὰ αὐτὰ δὲν παίζονται εὐτυχῶς στὸ Θέατρο κι' ἄς ἡσυχάσει ὁ σοφὸς θεατρικογράφος τῆς «Ἐστίας».

Δικός σου
Ἡθικολόγος νέος

Ὅ, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ὁ «Νουμάς» δὲ θὰ βγῆ τὴν ἄλλη Κυριακὴ. Θὰ κί-
μει κι' αὐτὸς μιὰ μικρὴ καλοκαιριὰτικὴ διακοπὴ καὶ θὰ
βγῆ τὴν παραπάνου Κυριακὴ, 10 τοῦ Ἰανουαρίου.

— Στὸ φύλλο αὐτὸ θὰ δημοσιεύει, κοντὰ στ' ἄλλα,
κι' ἕνα μεγάλο κομμάτι, τὸ «Δουλειὴ», τρακόσιους στί-
χους κι' ἀπάνου, ἀπὸ τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου τοῦ
Παλαμᾶ».

— Φοβερὲς οἱ καταστροφὲς ποῦ γίνονται στὴ Ρωσία.
Ὅλος ὁ κόσμος, κι' αὐτοὶ ἀκόμα οἱ Γαλιωνεῖς, ἀρχίσανε
νᾶν τοὺς κλαίει τοὺς Ρώσους, καὶ μόνο ὁ τρομερὸς καὶ
φοβερὸς Παναβλατιστογράφος Ἀνοητόπουλος ὁ Κεχηναῖος
ἀδύνατο νὰ συγκινηθῆί.

— Ὅριστε ποῦ μᾶς ἀναγγέλλει γιὰ τὸν Τρυγηττὴ ἢ
φλογερὴ φυλλαδα τοῦ «Οἱ Παναβλατιστὰ κτλ.» Διάλεξε
κι' αὐτὸς ὁ βλοηγμένος τὴν περίστασι!

— Μιὰ ἀστυγιατρικὴ ἐπιθεώρηση μᾶς εἶδει πῶς οἱ
λεμονάδες ποῦ πίνουμε εἶναι στ' ἀλήθεια... λεμονάδες.

— Δὲ γίνεται κι' ἄλλη μιὰ νὰ μᾶς δείξει μὲ ποῖ
τρόπο κατασκευάζεται καὶ τὸ γάλα, μάλιστα ἔντὸ περιφρημο
ἀφρόγαλα, ποῦ μᾶς ποτίζουν αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τὰ γαλατά-
δικα τῆς Ὀμόνοιας;

— Θέλουνε νὰ ποῦνε μερικοὶ πῶς γιὰ τὸ τέτιο γάλα
οἱ ἀγελάδες, οἱ κατσίκες καὶ οἱ προβατίνες δὲν ἐνοχλοῦν-
ται καθόλου.

— Ὁ κόσμος χαλάει μὲ τὸ «Ἀποτέμνι» κι' ὅμως κα-
νένα ποίημα δὲν τοῦ ἀφιέρωσαν ἀκόμα οἱ ποιητὰδες τῆς
«Ἐσπερινῆς» καὶ τῆς «Ἀστραπῆς».

— Ὁ κ. Τυμφορτσὸς τί κίθεται καὶ δὲν τὸ βουλιᾶ-
ζει μὲ τίς ἐμμετρὲς μυδραλιέζες του;

— Βγῆκε κάπια σαχλοσύατα μὲ τὸν τίτλο «Ἑλλη-
νικὴ Πολιτεία».

— Μιλᾶει, λέει, γιὰ ὅλα τὰ χάλια μᾶς μέσα, καὶ μο-
νάχα γιὰ τὸ Λασσάνειο δὲ θὰ λείει λείη, ἴσως γιὰτὶ ὁ
συντάχτης αὐτόνε βρίσκει γιὰ τὸ μόνο καλὸ στὸν τόπο
μᾶς, ἀφοῦ κάθε χρόνο τοῦ τραβάει ταχτικά κι' ἀπὸ ἕνα
πεντακοσάρικο γιὰ σύνταξη.

— Στὸ περασμένο φύλλο, σελίδα 10, στήλ. 1, ἀράδα
11 τῆς σημείωσης πρέπει νὰ διορθωθῆί ὁ στίχος ἔτσι:

... Μίθε πῶς ὁ Μπερτράμ εἶμαι Ντάλ Μπόρνιο, ἐκεῖνος..

Ο ἸΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γ. Σ. Ζουφ. Στείλ' το νᾶν τὸ δοῦμε. — κ. Σπ.
Κοντολ. στὸ Κάιρο. Σὰς σταίλαμε τὴν «Ἰλιάδα» καὶ
πληροφορεῖτε μᾶς τὴν παραλαβὴ τῆς. Στὴ διεκπεραίωση
τοῦ φύλλου ἔγινε κάπια ἀταξία· καὶ γι' αὐτὸ καὶ λόγου
εὐς κ' οἱ ἄλλοι συντρομητὰδες τῆς Αἴγυπτος καὶ τῶν Ἰντιῶν
θὰ λείβουν τὰ τρία τελευταῖα φύλλα μαζί. Δὲν κι' ὁμπρὸς θὰ
πρεσίσουμε τὸ φύλλο νὰ πηγαίνει σ' ὄλους ταχτικά, κα-
θὼς πρῶτα. Γιατὶ ν τ ε ρ ε τ ὁ ρ ο ς κ ι ἀ μ π ο ν ᾶ
τ ο ς ἀφοῦ ἔχουμε λείξει στὴ γλῶσσα μᾶς; — κ. Ν.
Στ. Μαθαίνουμε, μὰ δὲν τὸ βεβαιώνουμε, πῶς ἡ σαχλο-
προσευχὴ «Ἐἰς Ἰσροελάμη» ποῦ κυκλοφορεῖ δεκαπέντε
μῆρες τώρα χερσὶ γραφῆ στὴν Ἀθήνα, εἶναι ἔργο τοῦ κ.
Ἀναστασόπουλου τοῦ Ἀθηναίου. — κ. Ε. Γ. Σὰς σταί-
λαμε τὸν ἀριθμὸ ποῦ σὰς λείπει καὶ τρία φύλλα τοῦ ἀ-
ριθμοῦ 150.

ἸΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΚΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ Τῶ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙῶ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82